

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím: *Kiknek a gyűjteményét
társadalmi szították?*

Forrás:

Bpesti Hírlap

Bp

(Helv)

1919. 10

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

708

Hely

Idő

"1919"

Személy

Helyszám

Kiknek gyűjteményét társadalmi szították?

Budapest, okt. 9.

A proletárdiktatura kikiáltását követő napokban megalakult az amatőrök és gyűjtők vész-birosága: a művészeti direktorium s a muzeumok néhány ambiciózus, bár nem legtehetsége-sebb tagja szinte diktatori hatalommal valósította meg a művészetek terén is a kommunizmusnak a magántulajdont megszüntető elvét.

A direktorium úgy vélte programját legjobban megvalósítani, hogy egy albizottságot szervezett, mely élén *Kentzler Hugó* dr.-ral, a Szépművészeti Múzeum örével és körülbelül hatvan állandóan alkalmazott segítségével, haladéktalanul hozzáfogott a műtárgyak összegyűjtéséhez, helyesebben összeharásolásához.

Nagyon tévednek, a kik azt hiszik, hogy ez a munka megállapított rendszerességgel folyt volna. A bizottság, különösen az első időkben, nem is igen jutott szóhoz, mert Budapesten az elhagyott gazdasági palotákat és magánlakásokat mindenekelőtt a terrorcsapatok tisztelték meg látogatásukkal. Ezek főképp a könnyen érkecsithető pénzre, ékszerre és nemesfém-ből készült tárgyakra pályáztak, de nem mulasztották el magukkal vinni tanulságos kirándulásaikra nőismerőseiket sem, a kik viszont nagy élvezettel válogattak a fehérneműek, cipők s más a női szívek becses holmi között.

Mikor ez az első fergeteg elvonult, cammogó megérkezett a társadalmi bizottság is és első fokozatú kockázatásával vitték keresztül, hogy a műtárgyakat a lajstromozta s részint muzeumokba, részint az állami intézetek gondozásába kerüljenek. Ez intézetek a pótolhatatlan értékű műkincseket biztos he

képeket, butorokat, ötvösműveket és porcellánokat. A bizottság nagy körültekintéssel összeállított jegyzék alapján dolgozott, melyet a művészeti egyesületek adataiból, meg a biztosító társaságoknál található följegyzésekből állítottak össze.

A fővárosnál is rosszabb helyzetben voltak a vidéki birtokosok, a kik csodálatraméltó módon minden előzetes óvintézkedés elhanyagolásával összetett kézzel várták az összeomlást, noha már november óta a levegőben voltak a pusztítás és rombolás miazmái s a diktatura kitörését az egész társadalom fásult közömbösséggel várta.

A vidéken a társadalmisítás elve volt, hogy lehetőleg mindent a proletárnak. A mit az élelmes direktóriumi vezetők rendszeren úgy magvaráztak, hogy a legkivánatosabb szobaberendezéseket és műtárgyakat egyszerűen kisajátították maguk és jóismerőseik részére s proletártestvéreik nem vehették tőlük rossz néven, ha egyuttal gondjuk volt ruhatáruk kellő fel-frissítésére is. Legtöbbet szenvedett a Dunántul s a vörös hadsereg előtörése alkalmával Abauj és Sáros vármegye. E két vármegyéből körülbelül ötven ládára való egyházi és magántulajdomból származó tárgyat adták föl Budapestre. Alig szükséges hozzátennünk, hogy a ládákból utközben egynéhányának csodálatosképpen nvoma veszett.

Ritka véletlennek mondható, hogy mindennek ellenére a nagyobb, nemzetközi értelemben is muzeális becsü mügvűjtemények nem szenvedtek komolyabban számavehető veszteséget. A muzeumi tisztviselők, a kiket a tanácskormány becsüsül kirendelt a társadalmisító bizottság mellé, fáradhatatlanul jár-tak végig az ismert kollektciókat és sokszor életük kockázatásával vitték keresztül, hogy a műtárgyak az állami intézetek gondozásába kerüljenek. Ez intézetek a pótolhatatlan értékű műkincseket biztos he

állandóan javul. — Rotterdamból táviratozzák: A *Daily Mail* Greynek, az új nagykövelnek táviratát közli, a mely szerint *Wilson* nehezen tud táplálkorni és hivatalos ügyekkel egyáltalán nem foglalkozik. A *Daily Mail* értesülése szerint Anglia diplomáciai és politikai köreibben nagyon aggódnak *Wilson*ért.

gróf. *Apponyi* Henrik gróf, *Andrássy* Sándorné grófné, *Bethlen* István gróf, *Born* Frigyes báró, *Bernáth* Géza, *Bolgár* Ferenc, *Bathhány* Lajos gróf, *Bathány* Iván gróf, *Balázs* Béláné, *Bánffy* György gróf, *Bánffy* Jánosné báróné, *Benedek* Imre, *Baumgarten* Nándor, *Bischitz* Gyula, *Breuer* Gusztáv, *Chotek* Rezső gróf, *Dirsztay* Béla, *Dobay* Aurél, *Desseffy* Emil gróf, *Esterházy* Károly gróf, *Esterházy* Mór gróf, *Egger* Gyula, *Falcione* Árpád, *Faraó* Ödön, *Gerliczy* Félix báró, *Györffy* József báró, *Grünwald* Mórné, *Goldberger* Leó, *Grödl* Bernát, *Grödl* Hermann, *Glück* Frigyes, *Hunyady* József gróf, *Hermann* Béla, *Holitscher* Pál, *Hecht* József, *Hadik* János gróf, *Hatvany* Károly báró, *Hatvany* Ferenc báró, *Herzog* Mór báró, *Hamerstein* Rikárd báró, *Hoffman* Hugó, *Hoffmann* Frigyes, *Hecht* Jónás és fia, *Haller* Györgyné grófné, *Hirsch* Jakabné, *Hatvany* Józsefné báróné, *Ivanovits* Istvánné, *Kohner* Adolf báró, *Károlyi* Imre gróf, *Károlyi* László gróf, *Károlyi* Gyula gróf, *Károlyi* Lajos gróf, *Károlyi* Mihályné grófné, *Kornfeld* Mór gróf, *Kovács* Zoltán dr., *Kaszab* Aladár, *Kemény* Ákosné báróné, *Kállay* Erzsébet, *Keglevich* György gróf, *László* Ferenc, *Mauthner* Alfréd, *Mauthner* Zoltán, *Mikes* Árminné grófné, *Meyer* Mór, *Nemes* Jánosné grófné, *Nemes* Marcel, *Ottlyk* Ivánné, *Pallavicini* Edéné örgrófné, *Pallavicini* György örgróf, *Pejacevich* Jolán grófné, *Pachany* Anasztáz, *Pálffy* János gróf, *Pongrácz* Vilmosné báróné, *Schuller* Gusztáv, *Szemere* Miklós, *Strasser* Sándorné, *Surányi* Béla, *Serényi* gróf, *Szendrey* János, *Széchenyi* Marietta grófnő, *Szentiványi* Károly, *Strasser-Feldau* Zelma, *Széchenyi* Emil gróf, *Schiffer* Miksa, *Sárga* Jánosné, *Teleki* Domokos gróf, *Timár* Soma, *Ullmann* Adolf, *Wenckheim* Frigyes gróf, *Wilcek* Frigyesné grófné, *Vahl*

Oszkár, *Wolfner* Gyula, *Zichy* Aladár gróf, *Zichy* Béla gróf, *Zichy* Jánosné grófné, *Zeyk* Dánielné báróné és *Zoltán* Béláné. Mint önálló gyűjtemények a Ráth-múzeum, az udvari és várplébánia, az Esterházy gróf-féle hitbizomány, az Esterházyak fraknói kincstára, az esztergomi kincstár és az Ernszt-aukció.

A diktatura megszűnése után a kormány egy tollvonással visszaállította ezen a téren is a régi rendet és boldog örömmel szaladtak a múzeumokba, hogy ottlévő müdarabjaikra bejelentsék jogigényüket. A kiknek egész lakásberendezésük áldozatul esett a társadalmosításnál, azokra már nagyobb kálvária várt. Kénytelenek voltak végigkutatni a város minden kerületében szétszórt raktárakat, sőt magánlakásokat, de nem egy van közülök, a kik több heti hiábavaló szaladgálás után ma is csak ott tartanak, a hol az első napon: kutatnak.